

A high-angle, wide shot of a grand, ornate opera house interior. The ceiling is a complex, multi-tiered dome with intricate gold leaf decorations, blue and white tiled patterns, and circular medallions. The walls are also heavily decorated with gold and red. The audience seating is arranged in several curved tiers, with people visible in the lower levels. The overall atmosphere is one of classical grandeur and elegance.

30+10

Fragments d'òpera
que has de conèixer

per gaudir-ne una mica més

**MONTSERRAT GALÍCIA
ANNA FERRANDO**

**STONBERG
EDITORIAL**

30+10
FRAGMENTS D'ÒPERA
QUE HAS DE CONÈIXER

per gaudir-ne una mica més

Montserrat Galícia
Anna Ferrando

STONBERG
EDITORIAL

Primera edició: desembre 2023

© Montserrat Galícia Gorritz i Anna Ferrando Galícia

© de les característiques d'aquesta edició: Stonberg Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes 636 - 08007 Barcelona (Catalunya)

Tel. 933 175 412

stonberg@stonbergeditorial.com

www.stonbergeditorial.com

Maquetació: Mireia Gispert

Disseny de la coberta: Stonberg Editorial

Producció: Stonberg Editorial

ISBN: 978-84-127531-9-6

DIPÒSIT LEGAL: B 21849-2023

Cap part d'aquesta publicació,
inclòs el disseny de la coberta, pot ser reproduïda,
emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà,
ja sigui electrònic, químic, mecànic, òptic,
de gravació o de fotocòpia
sense permís previ de la marca editorial.

A la Xènia, que ja escolta Mozart

PRÒLEG

Tornem amb una proposta que us convida, un cop més, a gaudir de l'òpera. Hem escollit unes peces del repertori operístic que segur que us agradaran i són un complement ideal del llibre anterior *50+10 fragments d'òpera que heu de conèixer, si voleu presumir una mica*. Ja no us cal presumir, ara ja us heu fet socis i sòcies d'un club molt especial, el club dels aficionats i aficionades a l'òpera.

Les autores d'aquest llibre vam tenir la sort i el privilegi d'entrar en contacte amb el món de l'òpera des de ben petites. A casa s'escoltava òpera i també, en la mesura del possible, vam assistir a espectacles operístics. Quan anàvem al Liceu, ens sentíem atrapades per aquell espectacle únic: la música, la veu, les llums, els vestits, l'escenografia i el capteniment del públic que hi participa com si es tractés d'una cerimònia o d'un ritual.

L'òpera és un art concebut des de la totalitat que ajunta música, literatura, dansa i dramaturgia. Un espectacle únic i irrepetible. Un espectacle que, combinant teatre i música, compta amb la força inigualable de la veu humana sense amplificar. Un espectacle intemporal que va més enllà de les modes, de les èpoques o dels països.

Sovint, escoltant una ària o un duo, no ens cal entendre el que es diu, per sentir-nos enduts per les veus que expressen sentiments i emocions que són comuns a tots, com la felicitat, la passió, l'amor, la

pèrdua, la gelosia, la ira i, també, la tristesa, la soledat, l'esperança o la desil·lusió. A la pel·lícula *Cadena perpetua*, el personatge interpretat per Morgan Freeman, escoltant *Sull'aria... che soave zeffiretto* de *Le nozze di Figaro* de Mozart, diu: «No tinc ni la més remota idea que coi cantaven aquelles dones i no vull saber-ho. Les coses bones no cal entendre-les. Suposo que cantaven sobre quelcom tan bonic que no pot expressar-se amb paraules. Va ser com si un preciós ocell hagués entrat a la nostra monòtona gàbia i n'hagués dissolt els murs. I, per uns breus instants, fins a l'últim dels homes es va sentir lliure».

Si us va agradar la primera proposta que us vam fer amb l'obra *50 + 10*, aquesta nova proposta segur que també us interessarà.

En aquest llibre que teniu a les mans hi trobareu, altra vegada, unes històries, volgudament dramàtiques, on les passions estan sempre a flor de pell, on cada ària, cada duo, cada trio o concertant, ens porta a situacions extremes, i també en alguns casos, a moments divertits.

Com en *50 + 10*, també en aquest llibre, cada fragment proposat, sigui ària, duo o cançó, conté informació sobre la peça, la sinopsi de l'òpera, la lletra en l'idioma original, la traducció al català, i una breu biografia del cantant.

En aquesta ocasió l'enfocament dels capítols és temàtic a partir dels personatges o de les trames operístiques. Així, el primer capítol ens parla d'heroïnes desgraciades, i més endavant trobarem un capítol amb personatges molt malvats per acabar amb unes heroïnes empoderades. També podreu descobrir els finals més tràgics de la història de l'òpera amb enverinaments o amb decapitacions i execucions diverses. Però també rebaixarem la tensió parlant d'òperes basades en contes de fades, o bé d'òperes centrades en una ciutat concreta.

PRÒLEG

Sempre que ha estat possible, hem optat per buscar cantants actuals, o d'una generació anterior. Molts dels cantants: sopranos, mezzosopranos, tenors i barítons encara els podeu trobar sobre els escenaris. Els fragments que proposem estan sempre acompanyats d'enllaços que ens remeten a les gravacions disponibles a la xarxa.

I

HEROÏNES DESGRACIADES O MOLT DESGRACIADES

En aquest primer capítol us brindem l'ocasió de conèixer heroïnes desgraciades o molt desgraciades, i no només per un final tràgic, sinó per tota una vida d'infortunis i dissort.

No ha estat una tria fàcil, atesa la freqüència amb què ens obsequia el repertori operístic de protagonistes femenines patètiques i desafortunades. Aquestes són les que trobareu en aquest capítol:

- Margherita de l'òpera d'Arrigo Boito, *Mefistofele*.
- Suor Angelica de l'òpera del mateix nom de Giacomo Puccini
- Cio Cio San de l'òpera *Madama Butterfly*, també de Giacomo Puccini.
- Gilda, la filla de Rigoletto, de l'òpera d'aquest nom de Giuseppe Verdi.

Hem adjudicat la primera posició a Margherita i de mèrits no n'hi falten per ostentar aquest número u del rànquing, Margherita és executada per dos crims comesos de forma accidental. La podem

considerar el paradigma de la dissort. És la protagonista de les diferents òperes sobre el mite de Faust que va escriure Goethe. Les versions més conegudes són el *Faust* de Gounod, *La damnation de Faust* de Berlioz i *Mefistofele* de Boito. En totes elles la protagonista és la desgraciada Margarida que paga unes poques nits d'amor amb la penyora de la vida. És executada sota l'acusació d'haver mort el fill i la mare.

Un altre dels personatges patètics és Suor Angelica, protagonista de l'òpera del mateix nom de Puccini que, desesperada en saber la mort del fill, se suïcida i se'n penedeix en pensar en les conseqüències. No anirà al cel i, per tant, no retrobarà el seu fill mort.

No podíem deixar de banda la noieta japonesa Cio Cio San que es casa il·lusionada, i es desil·lusiona de la pitjor manera possible, quan la deixa plantada l'oficial de la Marina americana amb qui s'ha casat segons el ritu japonès. Pel que sembla Puccini es va inspirar en un personatge real, per sort l'autèntica Butterfly va sobreviure a l'intent de suïcidi i, el seu fill, de gran, la va voler conèixer.

Finalment, l'última heroïna infeliç proposada, amb mèrits suficients per entrar a la tria, és Gilda, la desafortunada filla del bufó Rigoletto que escull morir per salvar el seu estimat el duc de Màntua, un veritable pocavergonya.

1. MARGHERITA

Margherita és la protagonista femenina de l'òpera *Mefistòfele* d'Arrigo Boito.

L'acció de *Mefistofele* transcorre a Alemanya, a Frankfurt, en un poble dels voltants i a les muntanyes del Hartz.

Mefistofele, el diable, s'apareix a Faust i li proposa un pacte, li concedirà que els seus desitjos es facin realitat a canvi de la seva ànima. Faust recupera la joventut, coneix Margherita i se'n sent atret. El diable aconseguix que la noia s'enamori d'ell. Margherita queda embarassada i és empresonada, ja que ofega el seu fill accidentalment. Faust intenta salvar-la amb l'ajuda del diable però ella refusarà l'ajuda, prefereix morir penedida dels seus actes per a rebre la gràcia de Déu.

L'altra notte in fondo al mare

L'altra notte in fondo al mare és l'ària que canta Margherita al tercer acte de l'òpera. Margherita és a la presó, acusada d'haver mort la seva mare i el fill que va tenir amb Faust. Margherita delira, recordant les acusacions que pesen sobre ella. En certa manera, i salvant les distàncies, naturalment, aquesta ària ens pot recordar les àries de bogeria que ja no són freqüents en el verisme. El fet que la protagonista estigui en un estat de confusió mental dona peu a evocar aquest tipus d'àries.

És una ària d'un tremendisme total que fa venir calfreds en escoltar-la.

<https://youtu.be/xjSHEsURkg0>

L'altra notte in fondo al mare
il mio bimbo hanno gettato,
Or per farmi delirare dicono ch'io
l'abbia affogato.
L'aura è fredda,
il carcere fosco,
e la mesta anima mia
come il passero del bosco
vola, vola, vola via.
Ah! Pietà di me!
In letargico sopore
e' mia madre addormentata,
E per colmo dell'orrore dicono ch'io
l'abbia attoscata.
L'aura è fredda,
il carcere fosco

L'altra nit van llençar
el meu fill al fons del mar.
Ara diuen, per fer-me tornar boja,
que jo l'he ofegat.
L'aurora és freda,
la presó és llòbrega,
i la meva ànima trista,
com el pardalet del bosc,
vola, vola, vola.
Ah, pietat de mi!
La meva mare ha caigut
en un son letàrgic.
I a sobre diuen que jo
la vaig enverinar.
Fa fred,
la presó és llòbrega

MONTSERRAT CABALLÉ, soprano

La soprano Montserrat Caballé és una de les veus més importants de la lírica del segle xx, tant per la seva qualitat vocal com pel domini de la tècnica.

Va ser una soprano a l'alçada de Maria Callas, Joan Sutherland, Elisabeth Schwarzkopf i Renata Tebaldi.

En la seva prolífica carrera va interpretar centenars d'òperes i concerts als principals teatres del món al costat de les millors orquestres i dels cantants més importants.

2. SUOR ANGELICA

Suor Angelica és la monja protagonista de l'òpera del mateix títol de Giacomo Puccini

L'acció de l'únic acte de *Suor Angelica* transcorre en un convent.

En el moment de començar ens assabentem que fa set anys, la jove Angelica va tenir un fill il·legítim i la seva família la va obligar a ingressar en un convent. Convertida en Suor Angelica es consumeix de tristesa mentre té cura del jardí, de les flors i de les herbes remeieres.

Al convent arriba una visita, és la Princesa, la tia d'Angelica, que demana veure la seva neboda. Els pares d'Angelica són morts i la tia ha vingut per fer signar un document legal a la neboda. Angelica vol saber notícies del seu fill i les demana a la Princesa que es mostra reticent. Finalment, li diu que el nen va morir dos anys enrere.

La Princesa se'n va amb el document signat i, aquella nit, Angelica, gràcies als seus coneixements de botànica, es prepara un verí. Després de beure's el verí, s'adona que amb el suïcidi està en pecat mortal i no anirà al cel amb el seu fill. Desesperada, demana a la Verge Maria que intercedeixi, llavors es produeix el miracle: l'església s'il·lumina i apareix la visió d'un infant i Angelica, perdonada, mor plàcidament.

Senza mamma

En aquesta ària Suor Angelica, que acaba de saber la mort del seu fill, es lamenta que el nen va morir sense haver conegut les carícies

d'una mare, sense que la mare hagi pogut acompanyar-lo en el moment de la mort.

<https://youtu.be/kVh3Zo8PCUM>

Senza mamma, bimbo, tu sei morto!
Le tue labbra senza i baci miei
scolorirono, fredde, fredde
e chiudesti, o bimbo, gli occhi belli

Non potendo carezzarmi
le manine componesti in croce
e tu sei morto senza sapere
quanto t'amava questa tua mamma!

Ora che sei un angelo del cielo
ora tu puoi vederla la tua mamma
Tu puoi scendere giù pel firmamento
ed aleggiare intorno a me, io ti
sento.

Sei qui, sei qui, mi baci, m'accarezzi
Ah dimmi quando in ciel potrò
vederti
Quando potrò baciarti
Oh dolce fine d'ogni mio dolore.

Sense mare fillet vas morir
Els teus llavis, sense els meus petons
es van descolorir pel fred
i vas tancar, oh fill els bells ulls.

No poden acariciar-te,
les manetes en creu
vas morir sense saber
quant t'estimava la teva mare!

Ara que ets un àngel del cel
ara pots veure la teva mare
i baixar del firmament
i et sento voletejar al meu
voltant.

Ets aquí, em beses i m'acarones.
Ah! Digues, quan et podré veure al
cel?
Quan podré besar-te?
Oh Dolç final de tot el meu dolor.

Quando in cielo con te potrò salire?
Quando potrò morire?
Quando potrò morire?
Potrò morire?

Quan podré pujar al cel amb tu?
Quan podré morir?
Quan podré morir?
Podré morir?

Dillo alla mamma, creatura bella
con un leggero scintillar di stella.
Parlami, parlami, amore, amore,
amore!

Digues-li a la mare, bella criatura
amb una lleu espurna d'estrella.
Parla'm, parla'm, amor, amor,
amor!

BARBARA FRITTOLO, soprano

Barbara Frittoli és una soprano italiana.

Va començar a estudiar piano a nou anys al conservatori de Milà, amb la intenció de convertir-se en pianista professional. Pocs anys després, per consell dels seus professors, va estudiar cant, començant com a contralt, fins a passar-se a la corda de soprano.

En els primers anys 1990 es va convertir en una intèrpret mozartiana de referència, obtenint grans èxits. Més endavant, el 1993, va debutar a la Wiener Staatsoper com a Mimì a *La Bohème* de Puccini. Ha actuat al Metropolitan Opera House de Nova York en òperes de Verdi, Puccini i Mozart.

3. CIO CIO SAN

Cio Cio San és Madama Butterfly, a l'òpera del mateix títol de Giacomo Puccini.

L'acció de *Madama Butterfly* transcorre a Nagasaki al Japó

Pinkerton, oficial de la marina americana es casa, seguint el ritu japonès, amb la jove geisha Cio Cio San, de quinze anys. La noia renega dels seus déus per abraçar la fe del seu marit i és rebutjada per la família.

Quan comença el segon acte ja han passat tres anys del casament i Butterfly espera la tornada del seu marit. Qui arriba, però, és Sharpless, el cònsol americà, amb l'encàrrec de fer-li saber que Pinkerton s'ha casat a Amèrica. Sharpless, no es veu amb cor de donar la notícia, en constatar que la noia continua enamorada de Pinkerton de qui ha tingut un fill.

Butterfly espera en va, tota la nit, l'arribada del seu marit. L'endemà, Pinkerton, la seva esposa i el cònsol pugen a la casa per proposar a Cio Cio San d'adoptar el nen. A Pinkerton els remordiments i la pena el fan fugir abans de trobar-se amb Cio Cio San. L'esposa americana i el cònsol seran els encarregats de fer-li arribar la proposta a la noia.

Cio Cio San, pel bé del nen, accepta i tot seguit se suïcida amb el punyal dels avantpassats.

Tu, tu piccolo iddio

Aquesta commovedora ària la canta Cio Cio San moments abans que Pinkerton vingui a buscar el seu fill per endur-se'l amb ell a Amèrica i ella es disposi a fer-se l'harakiri. Ho farà, amb la mateixa arma que havia utilitzat el seu pare anys enrere.

<https://youtu.be/VNoRmJFuZ0g>

Tu? Tu? Tu? Tu?
Piccolo Iddio!
Amor, amor mio.
Fior di giglio e di rosa.
Non saperlo mai... per te
pei tuoi puri occhi
muore Butterfly..
Perché tu possa andar
di là dal mare
senza che ti rimorda
ai dì maturi
il materno abbandono.
O a me, sceso dal trono
dell'altro Paradiso,
guarda ben fiso, fiso,
di tua madre la faccia!
Che te'n resti una tracia,
Guarda ben!

Tu? Tu? Tu? Tu?
Petit déu!
Amor, amor meu.
Flor de lliri i rosa.
No ho sabràs mai... per tu,
pels teus ulls purs
mor Butterfly.
Perquè puguis anar
més enllà del mar
sense patir
en dies madurs
per l'abandonament matern.
Oh, tu, que vas baixar del tron
de l'alt Paradís,
mira molt fixament, fixament,
el rostre de la teva mare,
perquè et quedi una petjada d'ell!
Mira'l bé!

Amor, addio, addio!

Piccolo amor!

Va, gioca, gioca

Adeu, amor!

Adeu, petit amor

Va, juga, juga

MARINA REBEKA, soprano

Victòria dels Àngels va ser una Cio Cio San extraordinària. La puresa de la seva veu i la seva extraordinària musicalitat fan de la seva Madama Butterfly la millor de la nostra època.

Aquesta vegada, però, hem escollit una versió d'una soprano actual, Marina Rebeka, en una versió que va fer al Palau de les Arts de València la temporada 21-22. Marina Rebeka és una soprano letona que ha abordat quasi tots els papers del repertori operístic. Va actuar al Gran Teatre del Liceu de Barcelona la temporada 22-23 com a Norma.

4. GILDA

Gilda és la filla del bufó Rigoletto, a l'òpera del mateix títol de Giuseppe Verdi.

L'acció de *Rigoletto* transcorre a Màntua.

Rigoletto és el bufó geperut de la cort del duc de Màntua. El duc és un llibertí que es dedica a seduir les dones, encara que això impliqui el rapt o fins i tot l'assassinat. El mateix Rigoletto, juntament amb els altres cortesans, és còmplice sovint de les aventures del duc. En el primer acte de l'òpera, el pare d'una de les noies ultratjades maleeix Rigoletto. Maledicció que recordarà el bufó al final de l'òpera: «Ah, la maledizionale!»

El duc de Màntua, ignorant que Gilda és la filla del seu bufó, l'ha conegut a l'església. En absència de Rigoletto entra d'amagat a casa seva i li declara el seu amor a la noia. Els cortesans, per riure's de Rigoletto, rapten Gilda i la porten a les habitacions del duc que n'abusa.

Rigoletto busca venjança i contracta un assassí perquè mati el duc, però Gilda, que malgrat tot estima el seu seductor, es fa passar per ell i resulta morta. Veient el cos sense vida de la jove, el bufó recorda la maledicció.

Tutte le feste al tempio

Gilda li explica al seu pare com es va enamorar del duc de Màntua, diu que el veia cada dia de festa al temple. L'escena del duo entre

pare i filla és molt dramàtica, és el moment en què Rigoletto acaba de rescatar Gilda de les habitacions del duc, entre les rialles i burles dels cortesans.

<https://youtu.be/fMyzUdCY6yQ>

Tutte le feste al tempio
mentre pregava Iddio,
bello e fatale un giovine
offrirsi al guardo mio...
Se i labbri nostri tacquero,
dagli occhi il cuor parlò.
Furtivo fra le tenebre
sol ieri a me giungeva...
«Sono studente e povero»,
commosso mi diceva,
e con ardente palpito
amor mi protestò.
Partì... il mio cuore privassi
a speme più gradita,
quando improvvisi apparvero
color che m'han rapita,
a forza qui m'addussero
nell'ansia più crudele.

Cada dia sant, a l'església,
mentre pregava a Déu,
un jove fatalment guapo
es posava allà on el podia veure...
Si bé els nostres llavis callaven,
els cors parlaven pels nostres ulls.
De manera furtiva, només ahir a la
nit va venir
a conèixer-me per primera vegada.
«Soc estudiant i pobre»,
va dir tan tendrament,
i amb fervor apassionat
em va parlar del seu amor.
Se'n va anar... el meu cor es va omplir
dels somnis més dolços,
quan de sobte van irrompre els homes
que se'm van endur
i em van portar aquí per la força.

ROSA FEOLA, soprano

Rosa Feola nascuda a Caserta, Itàlia, el 1986 és una destacada soprano italiana. Va néixer en el si d'una família amant de la música. Va estudiar a l'Accademia Nazionale di Santa Cecilia i va rebre classes de Renata Scotto.

Ha actuat als principals teatres europeus i també al Metropolitan de Nova York amb aquest paper de Gilda de *Rigoletto*.

STONBERG
EDITORIAL
